

Серія «Мій конспект»
Заснована 2008 року

Харків
Видавнича група «Основа»
2014

УДК 37.016+811.161.2
ББК 74.26+81.2УКР
У74

Автори:

Марецька Л. П., завідувач науково-методичної лабораторії української мови та літератури Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради;
Голобородько К. Ю., доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;
Окуневич Т. Г., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мовознавства Херсонського державного університету;
Чаловська М. В., учитель української мови та літератури вищої категорії, учитель-методист Херсонської багатoproфільної гімназії № 20 імені Б. Лавренюва Херсонської міської ради.

Рецензенти:

Плиско К. М., доктор педагогічних наук, професор;
Назаренко Л. М., кандидат педагогічних наук, доцент.

Українська мова. 5 клас. I семестр (за підручником
У74 С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичової) / Л. П. Марецька, К. Ю. Голобородько, Т. Г. Окуневич, М. В. Чаловська / за ред. Є. П. Голобородько. — Х. : Вид. група «Основа», 2014. — 126, [2] с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-2177-9.

У посібнику репрезентовано всі уроки української мови для I семестру 5 класу за новою програмою 11-річної школи (за підручником С. Я. Єрмоленко, В. Т. Сичової; К.: Грамота, 2013).

Метою створення цього посібника є бажання полегшити підготовку вчителя до уроку, вивільнити час для творчої складової. Конспекти складено за чіткою структурою, містять основні етапи уроку, але можуть бути творчо доопрацьовані. Зручний формат перфорації дає можливість виокремити конспект кожного уроку.

Для вчителів української мови й літератури загальноосвітніх шкіл, керівників методичних об'єднань, студентів вищих навчальних закладів.

УДК 37.016+811.161.2
ББК 74.26+81.2УКР

ISBN 978-617-00-2177-9

© Марецька Л. П., Голобородько К. Ю.,
Окуневич Т. Г., Чаловська М. В., 2014
© Голобородько Є. П., за заг. ред., 2014
© ТОВ «Видавнична група «Основа», 2014

Зміст

Урок № 1.	Значення мови в житті суспільства. Поняття державної мови. Українська мова — державна мова України	5
Урок № 2.	Розвиток зв'язного мовлення № 1. Загальне уявлення про мовлення як діяльність. Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), їхні особливості. Робота з книжкою: способи виділення частин змісту в тексті	7
Урок № 3.	Частини мови. Іменник	11
Урок № 4.	Частини мови. Прикметник	13
Урок № 5.	Розвиток зв'язного мовлення № 2. Спілкування як важливий складник культури людини. Різновиди мовленнєвого спілкування: усне й письмове, монологічне й діалогічне. Мета спілкування й адресат мовлення. Основні правила спілкування	15
Урок № 6.	Частини мови. Числівник	17
Урок № 7.	Розвиток зв'язного мовлення № 3. Текст як продукт мовленнєвої діяльності. Змістова й композиційна єдність, зв'язність тексту. Тема, основна думка тексту. Мікротема. Читання мовчки текстів різних стилів	19
Урок № 8.	Частини мови. Займенник	21
Урок № 9.	Частини мови. Дієслово	23
Урок № 10.	Частини мови. Дієслово	25
Урок № 11.	Частини мови. Прислівник	27
Урок № 12.	Частини мови. Прийменник	29
Урок № 13.	Частини мови. Сполучник. Використання сполучників <i>i, та, й, а, але</i> для зв'язку слів у реченні	31
Урок № 14.	Контрольна робота № 1 з теми «Вступ. Повторення вивченого в початкових класах» (диктант)	33
Урок № 15.	Словосполучення. Відмінність словосполучення від слова, його форми та речення. Головне й залежне слово в словосполученні	35
Урок № 16.	Словосполучення лексичні й фразеологічні (практично). Граматична помилка та її умовне позначення (практично). Лексикологія. Засвоєння нових слів і фразеологізмів, прислів'їв, крилатих висловів. Культура мовлення. Синонімічність словосполучень різної будови	37
Урок № 17.	Розвиток зв'язного мовлення № 4. Структура тексту (вступ, основна частина, кінцівка). Абзац. Ключові слова в тексті. Ознайомлення з вимогами до мовлення. Розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування	39
Урок № 18.	Речення, його граматична основа	41
Урок № 19.	Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення. Розділові знаки в кінці речень. Пунктуаційна помилка та її умовне позначення	43
Урок № 20.	Тренувальні вправи з теми «Словосполучення. Головні члени речення». Текст. Удосконалення вмінь лаконічно формувати теми усних і письмових висловлювань, переказувати сприйняту інформацію, використовувати у висновку прислів'я й приказки	45
Урок № 21.	Урок розвитку комунікативних умінь № 5. Усна й письмова форми тексту. Простий план готового тексту. Усний докладний переказ художнього тексту розповідного характеру	47
Урок № 22.	Другорядні члени речення: додаток, означення, обставини	49
Урок № 23.	Другорядні члени речення: додаток, означення, обставини	51
Урок № 24.	Речення. Головні й другорядні члени речення	53
Урок № 25.	Розвиток зв'язного мовлення № 6. Стил мовлення (загальне ознайомлення). Удосконалення вмінь складати повідомлення, що містять висловлювання відомих людей, крилаті вислови як аргументи	55

Урок № 26.	Тренувальні вправи з теми «Другорядні члени речення»	57
Урок № 27.	Розвиток зв'язного мовлення № 7. Типи мовлення (різновиди текстів): розповідь, опис, роздум	59
Урок 28.	Контрольна робота № 2 з теми «Словосполучення. Речення. Головні й другорядні члени речення» (Тестові завдання)	61
Урок № 29.	Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками <i>а, але, і</i>)	63
Урок № 30.	Розвиток зв'язного мовлення № 8. Особливості аудіювання як виду мовленнєвої діяльності. Усний докладний переказ тексту розповідного характеру з елементами опису тварини	65
Урок № 31.	Речення з однорідними членами. Узагальнювальне слово при однорідних членах	67
Урок № 32.	Тренувальні вправи з теми «Речення з однорідними членами»	69
Урок № 33.	Звертання. Роль звертань у реченні (практично)	71
Урок № 34.	Ознайомлення з найбільш уживаними вставними словами (практично)	73
Урок № 35.	Складні речення з безсполучниковим і сполучниковим зв'язком	75
Урок № 36.	Тренувальні вправи з теми «Складне речення». Культура мовлення. Синонімічність, складних і простих речень	77
Урок № 37.	Розвиток зв'язного мовлення № 9. Контрольний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами опису тварин (усно)	79
Урок № 38.	Розвиток зв'язного мовлення № 10. Контрольний переказ художнього тексту розповідного характеру з елементами опису тварин (письмово)	81
Урок № 39.	Пряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Текст. Удосконалення вмінь складати висловлювання типу опису й розповіді	83
Урок № 40.	Самостійна робота з теми «Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова. Складні речення». Читання мовчки	85
Урок № 41.	Пряма мова. Розділові знаки при прямій мові	87
Урок № 42.	Розвиток зв'язного мовлення № 11. Аналіз контрольного переказу. Помилки в змісті й побудові висловлювання (практично)	89
Урок № 43.	Діалог. Тире при діалозі. Удосконалення вмінь складати діалоги	91
Урок № 44.	Діалог. Розділові знаки при діалозі	93
Урок № 45.	Контрольна робота № 3 з теми «Речення з однорідними членами. Звертання. Вставні слова. Складні речення. Пряма мова. Діалог» (Тестові завдання). Контрольна перевірка навичок читання мовчки (тестові завдання)	95
Урок № 46.	Звуки мови й мовлення. Голосні й приголосні звуки	99
Урок № 47.	Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі. Вимова звуків, що позначаються літерами <i>г</i> та <i>г'</i>	101
Урок № 48.	Твір-роздум на тему, пов'язану з життєвим досвідом учнів у художньому стилі	103
Урок № 49.	Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв	105
Урок № 50.	Твір-опис тварини в художньому й науковому стилях	107
Урок № 51.	Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i> та <i>щ</i>	109
Урок № 52.	Тренувальні вправи з теми «Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i> та <i>щ</i> »	111
Урок № 53.	Семестрова контрольна робота. Диктант із тестовими завданнями	113
Урок № 54.	Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Орфоепічна помилка (практично)	117
Урок № 55.	Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Орфоепічна помилка	121
Урок № 56.	Контрольна робота з теми «Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія» (тестові завдання)	123

Урок № 1. ЗНАЧЕННЯ МОВИ В ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА. ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ. УКРАЇНСЬКА МОВА — ДЕРЖАВНА МОВА УКРАЇНИ

Дата _____

Клас _____

Мета: розширити знання п'ятикласників про значення мови в житті суспільства, усвідомлення ролі української мови в житті людини й суспільства; розвивати комунікативні вміння і навички, формувати вміння аналізувати висловлювання; виховувати повагу і любов до мови свого народу, шанобливе ставлення до української мови, традицій народу.

Соціокультурна змістова лінія: українська мова — один із найважливіших складників української культури (текст).

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Перебіг уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕМОЮ, МЕТОЮ І ЗАВДАННЯМИ УРОКУ

III. РОЗВИТОК БЕЗПЕРЕРВНОЇ ПОШУКОВОЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ

Коллективне виконання вправи № 5 за підручником (с. 7)

Коллективна робота з текстом

- ▶ Прочитайте текст. Доберіть заголовок. Випишіть речення, яке є основним.

Край наш рідний, наша земля, на якій живемо, — це Україна. А тому й ми називаємось українці. От як у Франції-землі живуть французи, у Німеччині — німці, а в Польщі — поляки.

Всякий народ по своїй землі прозивається. Правда, коли правили петербурзькі царі, то вони, бажаючи всіх поклонити під одне ярмо, веліли усім прозиватися «русскімі». Але ми не «русскіє», і не «хахли», і не «малороси», а тільки українці, а рідний край наш — Україна. І чи ти маленький, чи ти великий — з гордістю маєш називати себе своїм іменем. З гордістю тому, що твій народ боровся за свою свободу так, як ніякий інший народ у світі (Г. Хоткевич).

Словникова робота

Правити, ярмо.

Бесіда

- ◆ Чому ми називаємось українцями?
- ◆ Чому ми маємо з гордістю називатися українцями?
- ◆ Що єднає нас як народ?
- ◆ Яка мова є рідною для кожного з вас?
- ◆ Як ви розумієте поняття «державна мова»?
- ◆ Що значить «національна мова»?

Навчальне аудіювання

- ▶ Прослухайте казку. Поясніть, чому так сталося з третім братом.

Жили в давнину три брати, займалися вони мисливством. Одного разу, полюючи, перейшли вони межу своїх володінь і потрапили в царство злого чарівника. Той захопив їх у неволю і жорстоко покарав: одного осліпив, другого зробив глухим, а третього — німим.

Першим прийшов додому сліпий брат, пізніше повернувся глухий, а третій, утративши дар мовлення, так і не зміг повернутися додому...

- ◆ Хто з героїв світової літератури говорив по-звірячому?
- ◆ Чому він понад усе прагнув навчитися розмовляти по-людськи?
- ◆ Чи є мова єдиним засобом спілкування?

IV. ВИКОНАННЯ ВПРАВ НА ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Виконання вправи № 8 за підручником (с. 8)

- ▶ Доберіть свої слова, виявляючи своє ставлення до української мови.

Мовна математика

- ▶ Додайте або відніміть цифри за алфавітом. Прочитайте зазначені слова.

п г й і а	б я г с
- - + + +	+ - - -
<u>2 3 7 6 4</u>	<u>2 3 7 6</u>

ф ж є и щ а	м ї ж
- + - + - +	+ - -
<u>1 6 7 2 12 0</u>	<u>4 1 3</u>

- ▶ До слів, що утворилися, доберіть спільнокореневі.
- ▶ Утворіть із ними речення.

А чи знаєш ти, що...?

За даними японських учених, люди, які з дитинства не розмовляли рідною мовою, частіше *хворіють*, піддаються стресам, *у них* менше розвинені природні здібності.

- ▶ Визначте, якими частинами мови є виділені слова.

Без голосних

- ▶ Уставивши пропущені голосні та знак м'якшення, можна дізнатися, кому належать вказані вислови.

1. Слово Шевченкове й Франкове, художні шедеври нашої класики хай стануть для вас взірцем та мірилом	..л..сь Г..нч..р
2. Мова — втілення думки. Що багатша думка, то багатша мова	М..кс..м Р..л..с..к..й
3. Скільки я знаю мов, стільки разів я людина	Н..р..дн. тв..рч..ст
4. Одна людина, яка вміє розмовляти двома мовами, вартує двох	Н..п..л..н

- ▶ Які вислови про мову, мовлення знаєш ти?

V. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАТЬ УЧНІВ ІЗ ТЕМИ

Творче моделювання

- ▶ Утворіть прислів'я, вставте пропущені букви, м'який знак або апостроф.

Хто мови своєї цураєт..ся,	а людину по мові
Рідна мова — не полова:	н..має України
Бе.. калини	а ч..жа країна, як домовина
Свій край, як рай,	її за вітром не ро..вієш
Птицю пізнати по пір..ю,	хай сам себе стидаєт..ся

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ (НА ВИБІР)

- ▶ Виписати висловлювання відомих людей про українську мову.
- ▶ Виконати вправу № 9 за підручником (с. 8).

Урок № 2. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ № 1.
**ЗАГАЛЬНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО МОВЛЕННЯ ЯК ДІЯЛЬНІСТЬ.
ВИДИ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (АУДІЮВАННЯ, ЧИТАННЯ,
ГОВОРІННЯ, ПИСЬМО), ЇХНІ ОСОБЛИВОСТІ. РОБОТА
З КНИЖКОЮ: СПОСОБИ ВИДІЛЕННЯ ЧАСТИН ЗМІСТУ В ТЕКСТІ**

Дата _____

Клас _____

Мета: розширити загальне уявлення п'ятикласників про мовлення як діяльність; про види мовленневої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та їхні особливості; розвивати мовленнево-комунікативні вміння; виховувати повагу і любов до мови свого народу як найціннішого скарбу, шанобливе ставлення до традицій народу.

Тип уроку: урок розвитку зв'язного мовлення.

Соціокультурна змістова лінія: «Мова — найцінніший скарб, мудра берегиня народу» (висловлювання).

Перебіг уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ТЕМОЮ, МЕТОЮ І ЗАВДАННЯМИ УРОКУ

III. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Опрацювання теоретичного матеріалу (запропонованого вчителем або вміщеного в підручнику)

У мовленні реалізуються всі багатства мови, всі її виражальні можливості. Водночас мова збагачується через мовлення.

Мова — знакова система; знаки — це слова, звуки, морфеми, словосполучення, фразеологічні одиниці тощо.

Мовлення — це саме спілкування, вираження думки, це вербальне, мовне спілкування, самовираження.

Мова — система знаків. Мовлення — це дія та її продукт, це діяльність людей, воно завжди мотивоване — викликане обставинами, ситуацією, завжди має певну мету.

Мова стабільна, а мовлення припускає винятки, саме в мовленні з'являються нові слова.

Мова підкоряється нормі (закону), яка формується спеціалістами-мовознавцями і зберігається у вигляді словників. Мовлення також, в ідеалі, підкоряється нормі літературної мови, однак порушення норми є, оскільки мовлення на відміну від мови — індивідуальне.

Мова стабілізує, об'єднує народність, націю, державу. Мовлення, будучи реалізацією мови, також об'єднує, але водночас породжує жаргонізми, арго, професіоналізми, зберігає діалектні та індивідуальні особливості людей. Мовлення — індивідуальне, ситуативне.

Мовлення завжди можна оцінити, мову — ні.

Бесіда

- ♦ Що таке мова?
- ♦ Що таке мовлення?
- ♦ Як мова збагачується через мовлення?
- ♦ Чому саме мова є знаряддям мислення?
- ♦ Які науки вивчають мовлення?

Пояснення вчителя

Мовлення має чотири види:

- 1) говоріння;
- 2) аудіювання (ці два види належать до усного мовлення);

- 3) письмо;
- 4) читання (письмове мовлення).

Мовлення			
Усне мовлення		Письмове мовлення	
говоріння	аудіювання	письмо	читання

Мовлення розмежовується також за стилями.

Усне мовлення. Таке мовлення виникло природним шляхом на початку людського розуму. Очевидно, що звукове мовлення стало переважати у спілкуванні людей у зв'язку з його перевагами як універсальний засіб контактів на невеликій відстані. Усне мовлення має два напрями:

- 1) відправлення мовленнєвого сигналу та його приймання;
- 2) говоріння й аудіювання.

Говоріння — це озвучення думки.

Аудіювання — це сприймання думки.

Перевага усного мовлення в тому, що воно може поєднуватися з так званими невербальними засобами спілкування (жести, міміка, інтонація тощо). Також таке мовлення швидко відбувається, є можливість швидких реакцій, зворотного зв'язку. Недоліками можна назвати різні перешкоди між співрозмовниками.

Письмове мовлення. Письмове мовлення має два напрями:

- 1) письмо як письмове вираження думки;
- 2) читання.

Письмо — це процес, дія, перекодування змісту думки на графічний код. Переваги письма такі: мовлення підготовлене, унормоване, відредаговане (як правило).

Інший вид письмового мовлення — це читання (вголос і мовчки). Процес читання відбувається так:

- 1) сприймаються графічні знаки (техніка читання);
- 2) усвідомлюється прочитане через мислення та знаки, що зберігаються в пам'яті.

За останніми науковими даними час, що витрачається на чотири види мовленнєвої діяльності людини, розподіляється таким чином: аудіювання — 45 %, говоріння — 30 %, читання — 6 %, письмо — 9 %.

III. ВИКОНАННЯ ВПРАВ НА ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Читання вголос

ЧОМУ ПОТРІБНО БЕРЕГТИ РІДНУ МОВУ?

Вона у нас є. Ніжна, співуча, калинова. Це наш скарб. Берегти і шанувати слово материнське — не просто обов'язок, а святе завдання. А що ж ми, українці? Усе робимо для того, щоб захистити рідну мову від посягань? Одні зрікаються, топчуть її калиновий цвіт, вимагають статусу державної для російської. Інші заявляють, що вона — галицько-польське наріччя. А висловлювання деяких чиновників щодо української мови у вищих ешелонах влади!!! А чи не повертаємося ми до тих часів, коли наша мова зазнавала страшного нищення?

Державна мова у нас одна. Сам Бог наділив кожний народ Словом. І відшліфувати його до діаманту — завдання нації. Мова наша — це джерельна вода і хліб. Вона зіткана з мужності, тривоги і надії. У ній — вся історія України, адже не дарма писав І. Франко: «Мова росте з душею народу».

У всіх демократичних країнах існує таке поняття, як національна гордість. І саме вона змушує визначити право на користь власної держави, народу, мови. Наприклад, французи її мають, бо не пускають у свій мовний простір англійську.

Мова рідна — це музика, натхнення, інтелектуальна й розумова діяльність народу. Правильно й чисто говорити своєю мовою повинен кожний.

Мова потребує постійного, повсякденного піклування: у школі, родині, установах...

Не цурайтеся рідної мови і запам'ятаймо: Україна. Отже, українська мова. Нею треба не лише говорити, нею треба жити.

Словникова робота: обов'язок, статус, наріччя, чиновник, ешелон влади, нищення, демократична країна.

- ♦ Визначте тему та основну думку тексту.
- ♦ Чи все робимо для того, щоб захистити рідну мову від посягань?
- ♦ Чому потрібно берегти рідну мову?

Пояснення вчителя. Дедалі більше зростаючий потік інформації, інтерес широкого кола людей до науки, техніки, мистецтва вимагають уміння читати, робити записи почутого і прочитаного, зіставляти прочитаний матеріал з раніше відомим, систематизувати його. Уміти читати і занотовувати прочитане — необхідна риса й ознака інтелектуальної праці. Записи роблять працю з книгою раціональнішою, ефективнішою.

Щоб правильно, з максимальною повнотою використати книжку, людина повинна оволодіти певними практичними навичками роботи з нею. Потрібно навчитися самостійно робити спостереження й висновки з прочитаного, точно цитувати, знаходити в книжці певні положення для підтвердження чи заперечення висунутого теоретичного положення тощо. Складання, оформлення записів залежить від особливостей мислення людини, особливостей запам'ятовування та осмислення.

Записи допомагають швидко відновити в пам'яті раніше прочитане і навіть через певний проміжок часу служать довідковим матеріалом.

Видів запису існує багато. Вибір того чи іншого з них визначається конкретною метою. Якщо зміст книжки нескладний, легко засвоюється — можна обмежитися складанням плану роботи. Якщо вас цікавлять лише окремі місця, то потрібно виписати саме їх (зробити виписки), а за ними скласти тези. Якщо книжка містить нову, цікаву, але важку для засвоєння інформацію, доцільно її законспектувати.

Пам'ятка «Як працювати з книгою»

1. Для ознайомлення в загальних ознаках зі змістом книги необхідно:
 - а) прочитати титульну сторінку — прізвище автора, заголовок, рік видання;
 - б) прочитати анотацію (коротку інформацію про цю книгу), вміщену на зворотному боці титульної сторінки;
 - в) уважно ознайомитися зі змістом, вміщеним або в кінці книги, або після титульної сторінки;
 - г) прочитати передмову або вступ.
2. Під час читання звернути увагу на:
 - а) назви окремих розділів, частин, параграфів та ін.;
 - б) вдумливо ставитись до слів і словосполучень, виділених різними шрифтами (розрядкою, курсивом, півжирним та ін.);
 - в) з'ясувати значення незрозумілих слів за допомогою словників та енциклопедій;
 - г) звернути увагу на посилання (позначаються зірочкою або цифрою) і зразу ж уважно прочитати пояснення (унизу сторінки).
3. Для засвоєння змісту прочитаного необхідно:
 - а) поділити прочитаний матеріал на частини, виділити в них найголовніше;
 - б) скласти план (простий, складний), тематичні виписки, тези або конспект.

Дата _____

Клас _____

IV. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Робота над текстом

- ▶ Прочитайте текст. Розчленуйте текст на абзаци. Обґрунтуйте свою думку. Визначте тему та основну думку.

ЯК КНИЖКА ПРИЙШЛА ДО ЛЮДЕЙ

У стародавні часи на землі не було книжок. Але потреба передавати якісь відомості виникла в людей дуже давно. «Сторінками» найдавніших книжок ставали камені, сокири, щити. Писали на всьому. Згодом почали писати на глиняних табличках, які потім сушили на вогні. Але коли якийсь учений збирався в дорогу і брав дві-три «книги», йому потрібен був віз. З часом люди навчилися робити книжки з тонкої козячої шкіри. Першу таку книжку зробили в Малій Азії, у стародавньому Пергамі. Через те папір цей назвали пергаментом. Але книжки були дуже дорогі. Потім в Африці з'явилися книжки з папірусу. Писати на них було зручно, але через декілька років вони розсипалися. І от у XIII столітті в Європі навчилися виготовляти папір, схожий на той, яким користуємося сьогодні.

Продовжте речення

1. «Сторінками» найдавніших книжок ставали ... 2. Згодом почали писати на ... 3. З часом люди навчилися робити книжки з ... 4. Першу таку книжку зробили в ... 5. Книжки з папірусу з'явилися в ... 6. Папір, схожий на той, яким користуємося сьогодні, навчилися виготовляти в ...

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- ▶ Написати невелике висловлювання на тему «Яка роль книжки в житті твоєї родини?».